

Qvadripartitae Conciones Stanislai Grodicii Societatis Iesv

Qvarum Primae, Timorem Sanctvm Incvtiunt; secundae Fidem Catholicam confirmant; tertiae Spem erigunt; postremae diuinam in nobis Charitatem excitant ...

Continet sex Dominicas Quadragesimae, & coenam cum paßione Domini

Grodzicki, Stanisław

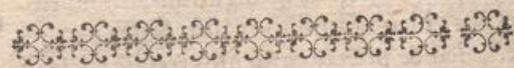
Ingolstadii, 1609

Secvnda Pars.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56003](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56003)

tis genibus recitando Pater & Aue faciamus.

SECUNDA PARS.

PRINCI-
PES IV.
DEO.
RVM.

Sap. 18. 14.
A dissimili.

Compara-
tio noctium
Iesu.
Isa. 2. 3.

CUM quietum silentium contineret omnia, et nox in suo cursu medium iter haberet omnipotens sermo tuus exiliens à regalibus sedibus profluit, inquit sapiens prophetans natiuitatem Iesu, interprete Ecclesia. Quietissimum igitur fuit illud noctis medium, quo mundi Saluator mundo apparuit: ac hodiernum, quod passioni eiusdem Iesu initium dedit, fuit inquietum nimis. Illic enim quietum silentium continet omnia, hic inquietudinibus, clamoribus, nequam iubilis resonant omnia. Lætantur enim & exultant scelesti illi, sicut exultant victores capta præda, & præda diu multumque ab iis desiderata. Noctem vero ut illic, ita & hic medium iter tunc habuisse patet. In illis enim, quæ heri & hodie hucusque recensuimus in cœna, inquam, tam veteris quæ post occasum solis inchoabatur: quam noui Paschatis; in concione longa, in itinere ad hortum, in oratione Iesu, & quæ circa illam ac captiuationem acta sunt, sex horas consumptas fuisse

fuisse vix quisquam dubitare poterit. Dimidiata igitur nox erat. Fuit enim tunc, vt nosti æquinoctium, quando lictores illi, & Judæi scelerati ac crudeles magnis cum vociferationibus, ADDUXERVNT JESUM AD ANNAM PRIMVM. ERAT ENIM SOCER CAIPHÆ, QVI ERAT PONTIFEX ANNI ILLIVS, inquit solus Joannes, referens nobis & progressum istum Jesu, & causam cur primum ad Annam ductus fuerit, cui nos & alias addere possumus: nempe fecisse id illos, tum gloriandi de capta præda, tum gratificandi Annæ gratia: tum quia forte domus illius fuit in itinere, quo ad Caipham eundum erat.

*Ad Annam
Christus
ducitur 4.
de causis.*

Quid vero apud Annam actum fuit? Duo quidem insinuat Joannes nempe tum negationem Petri, tum interrogationem de discipulis & doctrina. Verum neutrum ibi accidisse multo est probabilius. Joannem enim interrupisse ordinem, quod haud rarum est apud Evangelistas non solum ex aliis, sed etiam ex ipsomet, si diligenter legatur, animaduertetur. Incidit autem Joannes in hanc digressionem, vel potius anticipationem, vt ego reor, ex eo quod recensere cœperat, quomodo ipse cum Petro SEQUEBATVR EVM (per aliū enim discipulum seipsum notauit Joannes, vt & anti-

*Parum ibi
actum.*

*Joan. enim
digreditur
ex occasione.*

quorum est opinio, & phrasis eius denotat. Semper enim Joann. de seipso periphrastice loqui consuevit) & quomodo Petrum introduxerit in ATRIVM PONTIFICIS, quod vique apud Caipham factum est, vt & alij narrant, & ipse non abnuuit, quando alias negationes post remissum Jesum ad Caipham recenset. Quare ab illis verbis, SEQUEBATVR AVTEM, &c. vsque ad illa, QUID ME CÆDIS, omnia quasi in parenthesi à Joanne posita esse, & ad domum Caiphæ pertinere certo mihi persuadeo. Hæc altera enodanda causa. Annas itaque nihil aliud fecit, quam collaudata diligentia, & industria nebulonum illorum qui Christum adduxerunt. MISIT IESVM LIGATVM AD CAIPHAM PONTIFICEM, vt idem Joan. testatur.

*Ducitur ad
Caipham
Iesus.*

Milites itaque cum Judæis, qui illis aderant iussa Annæ exequentes, ADDUXERVNT IESVM AD SVMMVM PONTIFICEM CAIPHAM. VBI SCRIBÆ ET SACERDOTES CONVENERANT, non tamen omnes, sed aliqui tantum: Plenum enim concilium celebratum fuit mane, vt inferius videbimus. PETRVS VERO SEQUEBATVR A LONGE, quæ Joannes, qui ERAT NOTVS PONTIFICI, vel propter domum illi venditam, vt quidam volunt, vel alia de causa, DIXIT
OSTIA-

*Occasio &
ordo nega-
tionum Pe-
tri.*

OSTIARIÆ, vt ianuam aperiret. ET EXI-
 VIT, ET INTRODVXIT PETRVM
 cum magno ipsius malo. Nostis enim quam
 turpiter ibi non semel, sed ter Christum ab-
 negauerit, imo pluries. Nam singulæ pœnæ
 negationes multas in se complectebantur.
 Reducuntur autem ad tres, quia tres insul-
 tus tentationum habuit. Neque vero erant
 continuatæ, vt iam videbitis. Porro ordo
 inter illas hic fuisse videtur. Prima omnino
 apparet facta in ingressu, ipsisque foribus ad
 interrogationem ancillæ, quæ illi aperuit. Id
 enim tam apertè dicit Joannes, vt & occa-
 sionem iusinet. Nam post illa verba quæ
 recitauimus, statim subiungit. DICIT ER-
 GO PETRO ANCILLA OSTIARIAS
 NVNQVID ET TV EX DISCIPV-
 LIS ES HOMINIS ISTIVS? Sicut est
 iste qui te introduxit? Id enim & particu-
 la collectiua, ERGO, & verba illa, ET TV
 testari videntur; nempe ancillam non igno-
 rasse, Joannem fuisse discipulum Christi. Per-
 mittebatur tamen ingredi, & egredi, libere-
 que omnia agere, imo etiam ipsi cruci affa-
 re, tum quod esset notus Pontifici, vt iam
 audistis: tum quod esset iuuenis, quem ni-
 hil obfuturum hac in parte putabant Judæi.
 Itaque ad hanc interrogationem duobus
 tantum verbis respondet Petrus, N O N
 SVM. Non enim grauis fuit illa tentatio,
 X x 3 quip-

*Prima læ-
 uior in ipsis
 foribus.*

*Joannes cur
 permitte-
 batur in-
 gredi.*

quippe, quæ ex suspitione solum modo procedebat, grauitè tamen eum prostrauit.

*Secunda
grauior in
atrio.*

Sed multo grauius Petrum perdidit altera tentatio. Cum enim esset IN ATRIO partim STANS, partim sedens, proinde non parum temporis intercedere debuerat, CVM MINISTRIS AD IGNEM, ET CALEFACIENS SE, instigante alia ANCILLA, quæ id à priore forte, vt fit, intellexerat, & dicente CIRCVMSTANTIBVS, QVIA HIC ERAT CVM IESV NAZARENO vnus illorum VIDENS EVM DIXIT, non iam dubitâdo, vt prior illa ancilla, sed affirmando, ET TV DE ILLIS ES. Propterea etiam Petrus fortius, quam antea, ITERVM NEGAVIT CVM IVRAMENTO, QVIA NON NOVI HOMINEM. Nec semel, sed sæpius hæc, vel similia verba tunc repetiit exagitatus à diuersis. Constat igitur hunc secûdum eius lapsum maiorè fuisse. A quo ne primo quidè galli cātu, cuius Marcus meminit corrigi potuit. At tertius fuit omnium scœdissimus, quia tentatio etiam fuit terribilior. Etenim INTERVALLO FACTO, QVASI HORÆ VNIVS, inquit Lucas, videtis quomodo res protrahitur? varij variè eum vexare ceperunt asserentes, & ex loquella probantes illum ipsum esse. Ac tandè, DICIT ILLI VNVS COGNATVS EIVS, CVMVS ABS-
SCIDE.

*Tertia om-
nium gra-
uissima.*

SCIDERAT PETRVS AVRICVLAM,
 NONNE EGO TE VIDI IN HORTO
 CVM ILLO? Quod adeo percudit Petrum,
 vt non negare modo, sed etiã DETESTA-
 RI, ANATHEMATIZARE, ET JV-
 RARE cœperit se, nec nosse quidem HO-
 MINEM ISTVM, QVEM nec nominare
 vult. Aspicitis ille animosus in promissis, quã
 vanus fuerit factus in opere? imo & obfir-
 matus aliquot horis in peccato, à quo neque
 primus, neq; alter galli cantus auocare eum
 poterat, donec tandẽ CONVERSVS DOMINVS
 RESPEXIT PETRVM, tunc enim demũ, & præ-
 dictionis dominicæ RECORDATVS EST, ET
 EGRESSVS FORAS FLEVIT AMARE.

Hæc simul omnia de negationibus Pe-
 tri ipsis ferè Euangelistarum verbis reddere
 volui. Primo, vt concordiam illorum qui
 discordes esse videntur demonstrarem. Se-
 cundo, vt ordo negationum pateret omni-
 bus, imo & occasio. De duabus prioribus di-
 xi, postremæ occasionem reor fuisse, inter-
 rogationem Pontificis de his discipulis, qua
 per moti ministri rem diligētius inuestigare
 aggressi sunt. Euangelistæ vero diuersimo-
 dè eas narrant, quia & modis variis nega-
 tiones istæ prolatae fuerunt, & diuersis ac-
 ciderunt temporibus. Postremo attuli hæc
 vt tria pernecessaria vobis ob oculos po-
 nerem. Primo originem peccati Petri,

*Causa di-
 horum.
 1. Concor-
 dia Euang.
 2. Ordo &
 occasio po-
 strema.*

*3. Tres do-
 ctina qua*

*NOTAES
COLV-
BROS
FYGE.*

*POENI-
TENTI-
AM NE
DIFFE-
RAS.*

*Obiectio du-
pliciter ar-
guitur.*

*Quando
Christus
nos vitu-
erit.*

quæ duplex fuit, altera præsumptio de suis viribus, altera consortiū malorum. O quot millia hominum hæc etiam nunc perdunt? Audite, intelligite, fugite hæc duo tanquam duos colubros venenatissimos. Secundo aperio vobis progressum in peccato de malo in peius, ut oculis vestris in Petro luce meridiana clarius intuiti estis. Intueatur etiam quilibet idem in seipso, & principiis obliet. Tertio noto quam difficile sit à peccato surgere, quod tam facile vobis videtur, ut sapè contemptim dicatur. Pœnitebo postea. Caue, caue: vides enim quid cum Petro actum fuerit; quem si Christus aspicere neglexisset actum de illó fuisset. Id ipsum tu perhorresce. Sed inquis Christus paratus est semper peccatores intueri. Quare ergo quæso hic non statim id Petro fecit? Quid vero respondebis quando tibi Jesus exprobrabit, quod sapius te aspexerit, tu vero aspectum eius contempseris, neque ad pœnitentiam cor tuum inflexeris? Quid putas si id Petrus fecisset, an veniam meruisset? Non arbitror si Catholicus es, id te sentire. Tibi igitur id applica, & vide ne tu à Christo oculos tuos auertas, quando ipse suos ad te conuertit. Id vero facit quoties te vel internè per remorsum conscientia, vel externè, tum per concionatores, tum modis innumeris ad resipiscendū pertrahit. Facias ergo quod fecit

fecit Petrus, & caueas quod non cauit Judas, & res bene tibi cedit. Verum quia de utroque dictum est heri, non est quod idem verbis à me, sed est quod factis à vobis repetatur. Faxit Deus.

Petro expedito ad Jesum redeo, qui constitutus coram Caipha summo sacerdote, bis ab eo iudicatus est. Primo statim postquam adductus fuit nocte profunda, in domo ipsius: quod iudicium non adeo multorum fuit. Secundo mane cum pleno illo septuaginta duorum Senatu Senadrin dicto, in praesentia magistratus templi, & Pharisaeorum peractum est. Quid vero in alterutro eorum gestum fuerit; etsi clarè non cõstet, colligi tamè haud improbabiler potest: nempe in nocturno isto scrutiniij causa quaedam praemissa fuisse. Ex quibus erat illud, quod Ioannes quasi in domo Annæ factum his describit verbis, PONTIFEX ERGO INTERROGAVIT JESVM DE DISCIPVLIS SVIS, ET DE DOCTRINA EIVS. Haud parum enim id pertinere videbatur ad ipsorum propositum. De discipulis quidem, tâquam de complicibus: de doctrina autem, tanquam de fundamento cauillationum, & calumniarum. At Jesus sapientissimè priorem quidem quaestionem omnino reiecit. Notum enim fuit omnibus, & ipsi Pontifici, qui Joannem nouerat, qua-

*Christus
bis à Cai-
pha iudi-
catus.*

*Primo no-
ctu, sibi*

*Duo inue-
stigt Cai-
phas.*

*1. De disci-
pulis. tacet
Christus,
causa dis-
tur.*

les discipulos habuerit, quod non petulantes, non doctos, non turbatores, sed pauperes, simplices, & iuxta mundi opinionem vilissimos.

*2. De do.
Griua,
Respondet
sapientissi-
ms.*

Ad alteram quæstionem, RESPONDIT EI IESVS, EGO PALAM LOCVTVS SVM MVNDO. EGO SEMPER DOCVI IN SYNAGOGA, ET TEMPLO QVO OMNES IVDÆI CONVENIUNT. Nihil legi clandestinè, nihil in angulis, quod seditiosorum, & seducentium qualem vos me esse asseritis est proprium: sed palam, & apertè docebam omnes, ET IN OCCVLTO LOCVTVS SVM NIHIL, quod aut iis, quæ publicè dixi esset contrarium, aut scire te oporteret. Ita que QUID ME INTERROGAS, cui fidem adhibere non vis? INTERROGA EOS QVI ME AVDIERVNT, si tu ipse ne perderes auctoritatem tuam audire me neglexisti, quære ex aliis, QUID LOCVTVS SIM IPSIS à ministris, & subditis tuis, à Phariseis, à Sacerdotibus, à templi præfectis, & reliquis amicis tuis, quibus tu credis, ab his perconteris. ECCE enim HI SCIUNT QVÆ DIXERIM EGO. Proinde referre tibi poterunt omnia. Imo iam reuulerant. Adeo enim notum fuit Cayphæ, & sociis eius quid Christus doceret, vt etiã scirent de eius resurrectione: prout corã Pilato faten-

NOTA.

Mat. 27. 63.

faten-

fatentur, quod tamē ipsi Apostoli intelligere non poterant. Hæc erat Christi ad Pontifices paululū à me diducta oratio, quæ quoniam libera eis visā est, VNVS ASSISTENS MINISTRORVM DEDIT ALAPAM IESV DICENS, SIC RESPONDES PONTIFICI? Tu personā vilissimā personam, quā nulla maior ita tractas? tu Pontificem cum tanta auctoritate, & acerbitate alloqueris? RESPONDIT EI IESVS, SI MALE LOCVTVS SVM TESTIMONIUM PERHIBE DE MALO. SI AVTEM BENE QUID ME CÆDIS? Cornuto hoc argumento Christus Dominus cum stultum illum, & nequā ministrum, qui nec capax, nec dignus erat responso, tum vero Pontificem petit, ac iniustitiæ arguit sapientissimè.

Verum mirabitur forte quispiam quomodo is qui docuit discipulos suos dicens: *Qui te percutit in maxillam præbe ei & alteram: nunc non solum ipse id non faciat, sed etiam percutientem se arguat?* At mirari quis pius desinet, imo laudare diuinam Jesu providentiam non cessabit, cum causas dictorum considerauerit. Prima est, interpretatio dicti illius. Non enim ibi docuit Christus ut quis cuius stulto se percutienti alteram porrigat maxillam: sed docuit animi promptitudinem ad patiendum & sustinendos tum corporis dolores, tum ignominias & ipsas etiam alapas Dei, Christi, fidei,

Pro quo alapam accepit,

Et respondet dilem- mate.

Obiectio de altera maxilla inde quinq; doctrina. Luc. 6. 29,

1. ANIMI præparatio ad inst. 11. de.

2 PROXI
MI corre-
ctio.
Exemplum
Iesu.
NOTA.

fidei, & veritatis causa. Secundo docuit quando necessitas aut utilitas proximorum requirit, non nunquam arguere & rationibus convincere mala facta illorum. Tertio docuit, cum nihil effecimus, tacere & patienter ferre omnia. Ista à Christo hic facta clarè intueris. Etenim arguit & officij admonet non tam percutientem vt dixi, quam iudicem nequam, qui contra omne ius & equitatem hominem non condemnatum permittit percuti absq; vlla causa. Factiq; id in ipso principio: vt vel errorem suum agnoscat & ministrorum petulantiam cohibeat, vel in extremo iudicio sit inexcusabilis. Quando verò nihil se proficere animaduertit, in posterum ita se gerit, vt per totum passionis suæ crudelissimè tempus vsq; ad mortem ipsam ne vnicum quidem verbulum protulerit, quo tot iniurias & tormenta sibi illata arguere videretur, & non solum *genas*, sed etiam totum corpus suum *dedit percutientibus*, vt futurum olim Propheta prædixerat. Quod verò tanta cum gravitate ac quasi acerbitate responderit factum est, tum quia sciuit ita id tum temporis expediuisse, tum vt doceret non scandalizari, sed ædificari potius nos debere, quando aut videmus, aut legimus in vitis Sanctorum quosdam cum aduersarijs Christi & Ecclesiæ duriusculè se gessisse, ac in faciem eis restitisse, verbisque

Isa. 50. 6.

4. NON
SCANDA
LIZARI.

gra-

granissimis ac increpationibus plenis, tum iudices, principes, reges, tum hæreticos insectos esse, & nunc etiam aliquando insectari. Spiritus enim Domini sicut variè varios impellit, ita nouit, quo quid tempore fieri maximè conducit. Denique peculiarem doctrinam habent hinc iudices, ne quicquam præter legum præscriptum à licitoribus, rabulis, aut his similibus fieri permittant etiam in fontes, multo minus vero in insontes.

S. NIHIL CONTRA IUS AGERE.

Quid vero præterea eadem nocte actum fuit? Id Matthæus his describit verbis, **PRINCIPES SACERDOTVM**, id est, tam ipse summus Pontifex, quam alij qui alicui vici sacerdotū ex viginti quatuor, quas Dauid constituerat, præerant (hi enim etiam principes sacerdotum vocabantur: Summus autem vnus tantum erat.) **ET OMNE CONCILIVM eorum, qui tunc aderant, QVÆREBANT FALSVM TESTIMONIVM CONTRA JESVM, VT ILLVM MORTI TRADERENT, ET NON INVENIEBANT.** Quidni hic iubilando exclamem cum Apostolo, *Talis decebat vt nobis esset Pontifex sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus, Sit nomen eius benedictum in sæcula.* Nonne videtis quam verum fuerit quod paulo ante Christus Jesus aduersariis suis in faciem dixerat.

Falsa testimonia conquisuntur.

1. Par. 24.

Nec inueniuntur. Heb. 7. 26. Iubitus Christianorum.

Ioan. 8. 46 xerat, *Quis ex vobis arguet me de peccato?* En quomodo non arguere modo, sed ne confingere quidem potuerunt crimen aliquod contra illū. Hæc est consolatio nostra Christiani mei, hæc iaus nostra in ecclesia sancta, talem habere Salvatorem, qualem & ex Paulo, & ex facto hodierno vobis depinxi. Satagamus dilectissimi, pro virili parte nostra, vt Saluator generis humani purissimus puritatis suæ aliquid in nobis inueniat, qui non nisi puros corde saluare consuevit. Quam verò verum fuerit quod hîc dicitur, patet ex euentu, tum vniuersim, tum particulariter. Vniuersim quidem: **NAM CVM MVLTIS TESTIMONIUM FALSVM DICERENT ADVERSVS EVM, CONVENIENTIA TESTIMONIA NON ERANT**, ait scriptura. Singillatim verò; quia **NOVISSIME VENERVNT DVO FALSI TESTES** tanquam quid maximi momenti & crimen evidens prolaturi in medium; cum vltra falsitatē, ne specimen quidem criminis haberet q̄ dicebatur. Aiebant enim: **NOS AVDIVIMVS EVM DICENTEM, EGO DISSOLVAM TEMPLVM HOC MANV FACTVM ET POST TRIDVVM ALIVD NON MANV FACTVM ÆDIFICABO.** Magnum nefas, non Christi sed istorum impiorum. Porro hinc colligite qualia extiterent
alia

*PVRITATISTVDEN-
DVM.*

*Plurimum
testimonii.*

alia obiecta, quandoquidem hoc primarium tam ineptum, tam mendax, tam inconueniens fuerit. Ideo subiungitur: ET NON ERAT CONVENIENS TESTIMONIVM JLLORVM. Falsum fuit. Verba enim Christi hæc erant; *Soluite templum hoc & in tribus diebus ædificabo illud.* Vbi neq; dicit, EGO DISSOLVAM neque templi MANV FACTI mentionem facit vllam, quod isti mentiuntur: sed inquit *Soluite*, vos videlicet. Ineptum etiam fuit quia etiamsi verum extitisset quod asserbatur tamen quid fuisset dignum morte in dicto isto? Inconueniens verò erat dupliciter, tum quod testes non conuenirent in dando testimonio, quia varij variè dicta Christi referebant, vt patet ex Euangelistis tum quod non esset conueniens proposito Iudæorum. Sciebant enim istud nihil valitum apud Pilatum, propter quem testimonia colligebant. Ipsi enim sine vllis testibus & inquisitionibus parati erant Jesum morti tradere & occidere.

Falsum.

Ioan. 2. 19.

Ineptum.

Inconueniens dupliciter.

Quapropter cum Caiphas animaduertisset nihil se proficere nec inuenire quicquã quod illi contra Christum patrocinari posset, alio se cõuertit & ipse illũ deus aggreditur. Ac primũ quidẽ JNTERROGAVIT JESVM DICENS: NON RESPONDES QVICQVAM AD EA QVÆ TIBI OBIIICIVNTVR AB HIS? JL
LE AV.

Caiphas ipse interrogat Christum.

1. Quædam ad qua non respondet.

En
on-
uod
hri-
fan-
&
pin-
arte
rissi-
niat,
sue-
hic
fio,
dem:
NI-
AD-
TIA
, ait
VIS-
ALSI
men-
ium;
n cri-
nim:
EN-
EM-
ET
MA-
Mag-
ppio-
titere
alia

*CAVILLI
Et silen-
tio prater-
unda.*

*2. An esset
Christus.*

*Respondet
se esse.*

*HVMILI-
TAS sc.
Etanda.*

LE AVTEM TACEBAT, ET NI-
HIL RESPONDIT. Docens aperta men-
dacia, cauillos, ineptias, responso digna non
esse. Cuius tamen nos ex impatientia con-
trarium plerumque facimus: Proinde disce-
re debemus Christum etiã hac in parte imi-
tari. Deinde videns Caiphastacem JE-
SVM, RVR SVM INTERROGABAT
EVM, ET DIXIT ILLI, TV ES
CHRISTVS FILIVS DEI BENEDI-
CTI? An quãsitum istud tum temporis fa-
ctum fuerit dubitant quidam. Nec imme-
rito. Nullus enim Euangelistarum dupli-
cis huiusmodi interrogationis mentionem
facit. Quod vero in verbis discrepent, id
more suo agunt, vt ex omnibus plenum sen-
sum colligamus. Sequamur tamen nunc
communioem opinionem, & dicamus bis
Caiphastacem hac de re interrogasse Iesum, &
in domo quidẽ sua vel his vel illis, quã sunt
apud D. Matthæum verbis, ADIVRO
TE PER DEVM VIVVM, VT DI-
CAS NOBIS, SI TV ES CHRISTVS
FILIVS DEI. Ad quod respondet, & DI-
CIT EI IESVS, TV DIXISTI, vel vt
habet Marcus, EGO SVM; vtrumque e-
nim phasi Hebræa idem significat. Priori
tamen frequentius vtitur Christus etiam cū
Pilato loquendo, propter sibi familiarem
virtutem humilitatis. Quem imitemur
quãso:

quæso: magna de nobis aut tacendo, aut si loquendum est magnificè non referendo.

Porro hoc responso audito, PRINCEPS SACERDOTVM SCIDIT VESTIMENTA SVA, DICENS BLASPHEMAVIT, QUID ADHVC EGEMVS TESTIBVS, ECCE NVNC AVDISTIS BLASPHEMIAM, QUID VOBIS VIDETVR? Ira, quod aiunt, furor brevis est, quæ si invidia, & odio sufflata fuerit in rabiem conuertitur. Typum en habes in Caypha, qui his exagitatus furiis, oblitus dignitatis sue Pontificis, oblitus mandati Dei, quod talia summum sacerdotem facere vetat, surgit è sede, discindit vestimenta sua, & ea quæ audistis vociferatur. Et vero quod dicitur inueniunt similes labra lactucas. Nam tam assidentes, quam astantes acclamarunt, ET RESPONDENTES DIXERVNT, REVS EST MORTIS. Fugite dilectissimi, fugite obsecro iræ, odij, inuidiæ, adulationis, & assentationis cæcæ frænatas passiones: ne in ea quæ videtis incurratis crimina, ac cum Caypha, & sociis eius debitas æternum luatis pœnas. Nec vos excusabit quod Judæi in Christum, vos vero in proximum vestrum peccatis. Omnes enim in idem corpus cuius Jesus caput est, teste D. Paulo delinquitis. Ideoq; pari, vel simili puniendi estis pœna pro criminis qualitate & quantitate. Cæterum

*Furor
Caypha*

Leu. 21. 10.

*COLLV-
VIES pas-
sionum cæ-
uenda.*

*ET EXCV-
SATIO.*

Ephe. 4. 16.

Yy hæc

Grando post fulmina Caypha. hæc Cayphæ fulmina grandis grando, & imber subsecutus est, TVNC enim EXPVERVNT IN FACIEM EIVS, in quam desiderant angeli aspicere, ET COLAPHIS EVM CECIDERVNT, ALII AVTEM PALMAS IN FACIEM EIVS DEDERVNT, quod ipsos iudices fecisse satis probabile est. Nam viri, QVI TENEBANT ILLVM ILLVDEBANT EICÆDENTES, ET VELA VERVNT FACIEM EIVS, ET PERCVTIEBANT, ET INTERROGABANT EVM, DICENTES PROPHETIZA NOBIS CHRISTE, QVIS EST QVITE PERCVSSIT? ET ALIA MVLTA BLASPHEMANTES DICEBANT IN EVM, ipso Christo Iesu, ne mutiente quidē.

En tibi coronidem huius diræ, duræque noctis. Ista enim omnia perdurasse vsq; ad diluculum vero simile est. Principibus quidem aliquantulum dormientibus, ministris vero hisce exercitijs somnum ab oculis suis excutientibus. O bonitas & misericordia nō se vlciscentis. O humilitas, mansuetudo, patientia, & longanimitas Jesu? Quis tibi pro his dignas gratiarūaget actiones, quis referet gratias? Nullas equidē pares reddere possumus dilectissimi: at audite quæ loquor, si illum in his imitati serio fuerimus, ipse prorelata sibi gratia, id omnino reputabit, tātus est

*CVMV-
LVS Sir-
utum Iesu
amandus.
NOTA.*

est Jesu erga nos amor, tantum salutis nostrę
desiderium. Id igitur agamus obsecro, & per
salutem vestram vos obtestor. Quam ad rem
proderit, imo viam, & portam vobis aperiet
nocturna, & diurna eorum, quę hic cum
Christo acta sunt, meditatio. Mihi omnia ex-
cutere, & exaggerare, nec vox, nec tempus,
nec vires suppetunt. Decem tantum nume-
ro tormentorum, quę hac nocte sustinuit
Jesús capita, quorum tum Evangelistę: tum
Propheta meminit. Sūt vero ista, alapę, spu-
ta, colaphi, omnia in faciē: præterea illusio-
nes, protrusiones, faciei velationes, irrisio-
nes, blasphemię. Item ex Isaia increpationes,
& vellicationes. His addetis, ALIA MVL-
TA, vt vos Evangelista monuit, quę omnia
mente vestra recogitantes & dilatantes, dila-
tabitis etiam corda vestra ad contritionem
pro peccatis, quę horum omnium malorū
causa extiterunt, ad compassionē, ad gratia-
rum actionem, ad admirationem, ad amorē,
& ad alios sanctos affectus, quos Christus Je-
sus piis animis, piē se inuocantibus commu-
nicare consuevit. Et de nocte quidem hac
funesta sātis.

CONGE-
RIES POE
NARVM
IESV mo-
ditanda.

Isa, 50, 6

Manē ple-
num cons-
cilium.

MANE AVTEM FACTO CONVE-
NERVNT, tā illi qui noctū vexarant Chri-
stum, quam cęteri, qui nocturnę illi consul-
tationi non aderant. Ex quorum numero
fuit ANNAS, vt ex Joanne colligitur, nec
Yy 2 non

non alij, quos aut atas, aut somnus grana-
bat, qui que expectabant tempus matutinū,
ad quod indictum fuit illud celeberrimum
concilium Senadrin dictum, ad locum Se-
natui illi assignatum, quod in ipsis aedificiis
templi situm fuisse, tum ex historiis, tum ex
ipso Euangelio haud obscurè habetur. Eo
igitur cum omnes in ipso diluculo conue-
nissent, Jesum ex domo Cayphæ, ad se addu-
ci præcipiunt. Qua de re sic Evangelista.

*Eo Christus
adducitur.*

ET CONFESTIM MANE CONCI-
LIVM FACIENTES SVMMI SA-
CERDOTES CVM SENIORIBVS,
ET VNIVERSO CONCILIO AD-
VERSVS JESVM, VT EVM MOR-
TI TRADERENT, DVXERVNT
EVM IN CONCILIVM. En quam
clare dicitur Jesum manè ad illum locū ad-
ductum fuisse, eumque iam præsentem in-
terrogant; DICENTES SI TV ES
CHRISTVS DIC NOBIS. Quæ inter-
rogatio per summum Pontificem, qui de o-
mnibus quæ noctu egerat, eos iam certio-
res reddiderat facta est. Modestius autem se
nunc gerit Cayphas, quam in domo sua, &
omittit alia; tum quod infirma esse nosset:
tum quod nihil ei coram Pilato profutura
sentiret. Quamuis etiam hoc non solum ei
parum profuit, sed etiam haud parum ob-
fuit vt inferius videbimus.

*Interroga-
tur.*

Quid

Quid vero Christus Jesus ad hæc interrogata? Tria respondet. Principio, AIT ILLIS, SI VOBIS DIXERO, nempe veritatem, quam semper loqui & soleo & debeo, NON CREDETIS MIHI, sicut & antea toties mihi eã inculcanti non credidistis vnquam: SI AVTEM ET JNTERROGAVERO, ac interrogando ex lege demonstrare, & convincere vos voluero, me esse quem interrogatis, verum Christum & Messiam vobis promissum, NON RESPONDEBITIS MIHI. Nam etiam hoc alias fecistis sæpius: Interroganti enim mihi tum de baptismo Joannis, vndenam fuerit: tum de Christo, cur David vocet illum Dominum suum: tum de hydropico, an liquerit eum Sabbato curare: tum de aliis, *Luc. 14. 3.* semper siluistis, ita nunc fat scio vos respondi mihi nihil duros. Et quod caput est, NEQUE DIMITTETIS me. Hæc est prima *Quo arguit malitiam Iudaorum.* responsi Christi pars, qua prodit malitiam Judæorum, qui non veritatis agnoscendæ causa, sed calumniæ struendæ gratia id sciscitabantur. Vtinam autem inter Christianos iudices, imitatores non habeant. Quid *IVDICARE nobis prohibet.* vero nos hinc discimus? Id nimirum, Jesu Christo quidem, qui & corda hominum noverat, & futura, tanquam præsentia intuebatur, licitum fuisse sic respõdere, at nobis minime. Quod tamen facimus, & facimus sæpe

Yy 3

quidem

*Tria respõdet acutè.
1. Frustra se locuturũ.*

*Matth. 21.
Matth. 22.*

Luc. 14. 3.

Quo arguit malitiam Iudaorum.

IVDICARE nobis prohibet.

*A Christo.
Ab Aposto-
lo.
Matt. 7. 1.
Rom. 14. 4.*

quidem temerariè, semper vero culpabiliter
contra apertam prohibitionem, tum Chri-
sti; tum Pauli Apostoli. Nonne ille clarè in-
quit. *Nolite iudicare, & non iudicabimini?* hic
vero indignitatem rei considerans, excla-
mat dicens. *Tu quis es qui iudicas alienum ser-
uum?* Quid frequentius proh dolor in no-
stris colloquiis? Judicamus alios, & iudica-
mur ab aliis, ideoque ni resipiscamus iudica-
bimur, id est, condemnabimur à iusto iudi-
ce Deo, cuius præmonitioni, imò mandato
obedire nolimus. Hæc dixerim, tum ne
quis in similibus exemplo Christi se excuset;

*COR Vero
maxime.*

tum ut moneam, cum omnes oblocutiones
& detractiones, tum vero eas quæ cor petūt,
& in mente versantur valde cauendas esse;

Exempla.

Eiusmodi sunt, exempli causa, dicere istum
prauo animo, & intentione hoc fecisse, a-
lium malum quid moliri & cogitare. Deni-
que cum ais: Ego scio istum, & in despe-
ctum mei omnia agere, & in corde suo pel-
simum quid meditari. Tu cinis, & puluis
cogitationes scis hominum? tu corda scruta-
ris aliena, qui, quid tecum agatur peni-
tus ignoras? O procacitas. O cæcitas ca-
stiganda nimis, nisi tu eam in te castigaueris.
Normam dedi, qua sexcenta talia iu-
dicia iudicare poteris, & à te profligare de-
bebis.

*2. Externa
iudicio ter-
ret.*

Altera responsi Christi pars est. EX
HOC

HOC AVTEM ERIT FILIVS HO-
 MINIS SEDENS A DEXTRIS DEI.
 Quo etiam spectare puto illa quæ habet
 Matthæus, dicente Christo, VERVNTA-
 MEN DICO VOBIS A MODO. Id
 est, post hoc tempus VIDEBITIS FILI-
 VM HONINIS SEDENTEM A DEX-
 TRIS VIRTVTIS DEI, ET VENI-
 ENTEM IN NVBIBVS COELI. In
 summa terret iniustos iudices futuro iusto
 iudicio suo, si forte salutarî concepto metu,
 & timore ad cor redire, & ab iniquissimo iu-
 dicio cessare, Messiamq; sibi missum agno-
 scere velint. Hæc sicut aliàs, ita vltima ista
 die, qua in hoc mortali vixit corpore fuit
 CHRISTI JESV concio, quem egregiè
 Apostoli sunt secuti, extremum iudicium
 tum fidelibus, tum infidelibus inculcan-
 tes. Et vero si ad terrores istos infideles
 obsurduerunt Judæi, ne obsurdescant quæ-
 so fideles Christiani. Sed primum qui-
 dem iudices recordentur se habere iudi-
 cem, qui omnes iudices seuerè iudicabit,
 & timeât ne tanto grauiores pœnas sustine-
 re cogantur, si quid contra ius, & æquita-
 tem decreuerint, quam quanto clarius illis,
 quam Judæis constet se iudicem habituros
 Jesum. In omnium denique nostrum mane-
 at, quæso alta mente repostum hoc iudicij
 futuri sanctum timoris exercitium; quod &

*IUDICES
 IUDICAN
 DI.*

*IUDICIS
 timor.*

pro præteritis peccatis pœnitentiam in nobis excitet, & à futuris faciendis nos deterreat, & ad omne opus bonum, quod tunc valebit plurimum nos salubriter impellat. Ne simus rogo, ut Judæi isti, qui hæc monita audientes, DIXERVNT OMNES, TV ERGO ES FILIVS DEI? En viam impiorum effigiem, qui repudiatis omnibus monitis, quæ illos iuuare possent, suam quæ pertinaciter animo conceperunt prosequuntur, & promovent impietatem. O quam id frequens in nobis. O utinam, & diligenter nos hac in parte examinemus, & hanc, tum obsurdescētiā, tum impietatem ex nobis exturbemus. Surditatem quidem ad audienda salutaria, impietatem vero ad promēda, quæ mente concepimus nefaria, quæ nonnunquam ex seruatorū Dei nos monentium sermone vafre colligimus, ut hic Judæi cum suo, ERGO. Nonne id aliquando experti sumus? Utinam rarius. Ponunt autem isti hoc ERGO, tum dicta de causa, nempe ut ex ore Jesu intelligant, an se esse Messiam fateatur: tum ex dictis Jesu non ineptè ad maiorem sui perditionem id colligentes. Sedere enim à dextris virtutis Dei, filij Dei proprium est.

*Judæi sua
promovent.*

*IMAGO
impiorum
fugienda.*

*Judæorum
conclusio.*

*3. Christus
fateatur se
esse filium
Dei.*

Quare tertium & vltimum responsum dat illis Jesus, & AIT VOS DICITIS, nempe quod res est eadē, qua prius phrasi v-
citur

titur dicta de causa. QVIA ERGO SVM, *NOTA.*
 nempe filius Dei. Quam amplum testimo-
 nium diuinitatis suæ ultimo ad Judæos pro-
 latum, vt menti hæreret firmitus contra om-
 nes perfidos, tam Judæos quam hæreticos?
 Magna sane consolatio Catholicorum qui
 illud, vt par est, ponderant. Respondet au-
 tem Christus ad serias interrogationes, &
 hic, vt antea, (sicut etiam superius monui-
 mus) & semper, vt nos idem facere doceret:
 nugas videlicet, mendacia, & quæ per se ru-
 unt, silentio inuoluenda: ad seria vero gra-
 uiter, & modestè respondendum esse. Porro
 Judæi audito hoc verbo Jesu mirè exultan-
 tes, DIXERVNT QVID ADHVC DE-
 SIDERAMVS TESTIMONIVM, cum
 illo opus non habeamus? IPSI ENIM
 AVDIVIMVS DE ORE EIVS, faten-
 tem illum se esse Christum & filium Dei. Id-
 circo omnes, totū videlicet illud septuaginta
 duorum iudicum concilium, CONDEM-
 NARVNT EVM ESSE REVM MOR-
 TIS. Huc enim verba ista, quæ alter habet
 Euangelista referenda esse nihil ambigo, cū
 certum sit sine decreto hoc Senatusconsul-
 tum transactum non fuisse. Quis vero non
 obstupescat ad tantam hominum istorum
 cæcitatem, qui contrarium omnino quam
 res se habet concludunt? Nonne & scriptu-
 ra tota, & ratio ipsa docuit Christum Mes-
 siam

*REGVLA
responsum
dandæ.*

*Judæi exul-
tant.*

*Et decretū
mortis fe-
runt.*

*Excacatis-
simum.*

fiam, filiumque Dei, tam diu desideratum, & ab omnibus expetitur, cuius aduentus tempus iam aduenisse certo sciebant, recipiendum, audiendum, honorandum, & adorandum esse? cuius tamen omnino contrarium, nempe repudiandum, morti tradendum, cruci affigendum, esse isti inferant? O quot habent imitatores inter hereticos, pseudo-politicos, & obstinatos in aliquo vitio Catholicos, qui pertinacia animati nihilo his meliores, imo aliquanto etiam absurdiores formant consequentias, ad errorem suum defendendum ac promovendum. Vtinam aliquando tandem qui tantam in Iudæis cæcitatem, turpitudinem, nequitiam detestantur: suam quoque & agnoscere, & desistere velint.

**IMITA-
TORES
cauendi.**

*Iuda Isca-
riotis peni-
tentia. In-
de, & quã-
do.*

Ceterum quod D. Matthæus paucis per anticipationem interiectis de Iuda proditore narrat, eximie huc quadrat, nostramque sententiam confirmat. Ait enim, **TUNC VIDENS IUDAS, QUI EVM TRADIDIT QVOD DAMNATVS ESSET.** Non alia certe, quam hac de qua iam egimus damnatione. Nam dicere id demum post decretum Pilati esse factum, & narrationi Matthæi, & ipsi rei repugnat. Cur enim iterum Iudæi potiti suo sine conuenissent, præsertim cum iam tarda esset hora? Iudas itaque postquam

quam audiuit decretum à Iudæis de nece
 Jesu latum, vidissetque Christum nolle
 se, vt antea ex manibus inimicorum extri
 care. **POENITENTIA DVCTVS** *Nequam.*
 falsa & iniqua, vt & nos alias demonstraui- *RESTITV*
 mus, & euentus comprobauit, **RETV** *TIO tamē*
LIT TRIGINTA ARGENTE. *bona, ideo*
OS, videant, & diligenter videant, qui ma- *faciendas*
 le parta restituere nolunt, quid agant, &
 timeant timore horribili, ne ab iplo etiam
 Iuda traditore damnentur; qui id qui-
 dem benè fecit quod pecuniam **PRIN-**
CIPIBVS SACERDOTVM, ET
SENIORIBVS in illo concilio ad-
 huc congregatis reddidit, vt hac ratione;
 tum quod suum non erat restitueret; tum
 Christum liberaret. **DICENS PEC-**
CAVI TRADENS SANGVINEM
IUSTVM. Sed frustra: Nam Iudæi re- *Alia Iudæo*
 spondentes, **DIXERVNT QVID** *rū cecitas,*
AD NOS? Nihil ad vos, ô scelerati qui
 totius huius tragœdiæ causa, & origo fui-
 stis? **TV VIDERIS,** inquit Iudæ. Vi-
 det sanè iam ipse quid egerit, sed & vos vna
 cum ipso videtis, & videbitis in æternum,
 quid mali artes istæ transferendi culpam in *EXCVSA-*
 alium vobis attulerint. Clamo iterum hic e- *TIONES*
 go voce grandi Fugite Christiani, fugite Ca- *fugienda,*
 tholici mei hoc barathrum, fugite, inquam *NOTA.*
 excusationem, & translationem in aliū pec-
 cati

cati vestri, cum omni tempore, tum vero in confessione, quod tamen haud raro facitis, immemores quid, tum primis nostris parentibus, tum hisce Judæis acciderit. Memores igitur saltem nunc iam estote, & non solum id non agite amplius, sed de antea actis, & dolete & confitemini.

Vbi protelata a Iuda pecunia.

Quid vero Judas ad hanc pontificum responsum? Id nimirum quod habet idem Matthæus, **ET PROIECTIS ARGENTEIS IN TEMPLO.** Vnde euidenter colligitur, vel in aliqua templi illius amplissimi angulo, vel in ædificio ei adnexo (tot enim ibi erant ædificia, vt teste Josepho in obsidione Hierosolymitana post quadraginta annos facta, duo exercitus in iis continerentur) locum fuisse huic concilio designatum. Judas itaque pecuniam illam, aut ad pedes Pontificum, aut statim portam egressus in templo proiecit, & **RECESSIT, ET ABIENS LAQVEO SE SUSPENDIT,** inquit Matthæus. Lucas vero

Locus Sennadrin.

Mors Iuda.

Act. 18.

in actis addit, quod *sensus crepuit medius, & diffusa sunt omnia viscera eius.* Suspendium tamen hoc post mortem demum Christi accidisse autumo, quando vidit se iam omni spe sua de liberatione Jesu frustratum fuisse. **PRINCIPES AVTEM SACERDOTTVM ACCEPTIS ARGENTEIS DIXERVNT, NON LICET EOS MITTERE**

Judæi collantes eulicem.

TERE IN CORBONAM, id est, in gazophylacium templi, dantq; rationē, QVIA PRETIUM SANGVINIS EST. Nonne videtis, quomodo hic quoque, vt aliās sepe impletur, illud dictum Christi ad istos nequam homines. *Duces cæci excolantes camelum autem glutientes?* Scrupulum habent pecuniam, pro qua emerunt Christum in vsum templi conuertere; at nullo remorsu tanguntur conscientia, Christum Dominum templi crucifigere. O scelus: O quot habent inter Christianos affectas? illos nempe omnem, qui parua quidem peccata sepe etiam nulla maximi; maxima vero parui, vel nihili aestimant. Quis vero non dico numerum, sed etiam ipsa genera talium recenset? Fecimus nos ex parte aliās, & faciendum est sapius, nunc tetigisse, & monuisse sit satis, clamor itaque. Cessate ab his obsecro, sapientes estote, cōsiliis doctorum, in primis vero ecclesie acquiescite, præterita penitentia delete, futura caute, ne cæcos duces sequentes in foueas infernales omnes incidatis. Quid vero remedij inuenerunt Iudæi ad tollendum suum scrupulum? Id mirum. CONSILIO INITO EMERVNT EX ILLIS AGRVM FIGVLI IN SEPVLTVRAM PEREGRI NORVM. Hinc meo iudicio perspicuum est adhuc in eodem loco Iudæos fuisse. Illa vero

Mat. 23. 24

CAMELI NON glutientes.

Iudæi agrum emunt.

Litera enodatio.

vero

Matth. 27. 2. vero aliquot verba Matthæi, ET VIN-
Ibid. 9. 11. CTVM ADDVXERVNT EVM, ET
 TRADIDERVNT PONTIO PI-
 LATO PRÆSIDI, quasi in parenthesi
 posita coniungenda sunt cum illis, IESVS
 AVTEM STETIT ANTE PRÆSI-
 DEM. Id autem, & particula AVTEM de-
 notat, & omnia pulchrè consentiunt de pe-
 cunia in templo proiecta. Nemo autem vel
 leuiter in scriptura versatus ignorat Euan-
 gelistas anticipatione, & postpositione uti
 consueisse, prout res historiarum menti eorum
 recurrebant.

*Mysteria
 agri empti.*

*1. Summi
 peregrini.*

*2. Testimo-
 niū Iudææ
 perfidiæ.*

Hæc ad literam dilucidandam. Porro
 quicquid à Judæis in hac emptione agri
 actum est, non tam illorum quam Chri-
 sti diuina ordinatione, & voluntate factum
 est: tum ut propheta impleretur: tum quia
 voluit maximus omnium peregrinus JE-
 SVS suis pecuniis, nempe pro sanguine
 ipsius datis peregrinis locū sepulturæ com-
 parare. PROPTER HOC VOCA-
 TVS EST AGER ILLE HA-
 CELDEMA, HOC EST AGER
 SANGVINIS. VSQVE IN HO-
 DIERNVM DIEM. Quo quidem
 facto, nullum apertius, & illustrius impie-
 tatis, ac sceleris Iudæici perpetuæ memoriæ
 monumentum excogitari potuit, quâ quod
 ipsimet posuerūt. Nam ad hanc horam ager
 iste

iste sanguinolentiam eorum arguit, & increpat perfidiam. Quod vero ad prophetiam à Matthæo allatam, & titulo Ieremiæ insignitam attinet, in ea explicanda multis me occupare nolo. Satis sit nobis, vel pro Zacharia Ieremiam positum vitio scriptorum, ut quidam antiquissimi volunt: vel olim hoc testimonium in Ieremia fuisse, sicut se vnum exemplar prophetiæ Ieremiæ vidisse testatur Hieronymus, in quo hæc ad verbum habebantur. Sensus vero idem est apud omnes, licet in verbis sit aliqua differentia.

*Prophetia
explanata,*

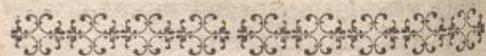
*Hier. in ca.
27. Matth.*

His peractis VINCIENTES JESVM, qui iuxta consuetudinem quamdiu de eo consultabatur liber à vinculis fuit; denuo VINCTVM ADDVCVNT EVM, ET TRADVNT PONTIO PILATO PRÆSIDI. Quid vero tum in noua illa, & crudeli manu, ac brachiorum Iesu constrictione, tum in toto itinere à templo, siue loco concilij, ad domum Pilati, siue ad prætorium acta ab impijs, tolerata à Christo fuere; hæc ita sicut & priora vobis templa visitatis meditanda ac ruminanda relinquo. Illud tantum signo ad consolationem nostri, qui ex gentibus conuersi sumus. Judæos quidem noctu Christum habuisse, MANE verò Ethnicis illum tradidisse, ut etiam hac cæremonia illustraretur illud mysterium quod postea Paulus notauit dicens: *vsque in hodie-*

*Christus
sterum con-
stringitur.*

*Mysterium
de Ethnicorum
conuersione.*

1. Cor. 3. 14 hodiernū enim diem id ipsum velamen in lectione veteris testameti manet nō reuelatū Judeis, quia nox apud illos est & in tenebris detinent verbum Dei, ideoq; non agnoscunt Jesum: vestrum igitur est hęc, & alia beneficia contemplari, & pro ijs gratias agere; meum verò ad tertiam concionis partem me accingere, quod dum facio quiescamus parum & humiliter semel Pater & Ave recitemus.

REGES
TERRÆ.

TERTIA PARS.

*Judai feris
ferociores.
Psal. 103. 20*

Naturam ferocium animalium describens sacer Propheta David his Deum alloquitur verbis: *Posuisti tenebras & facta est nox in ipsa pertransibunt omnes bestia siluæ. Catuli leonum rügentes vt rapiant & quarant à Deo escam sibi. Ortus est sol & congregati sunt & in cubilibus suis collocabuntur.* At verò rügentes summi sacerdotes ac principes Judæorum bestijs crudeliores, leonibus fauiores noctu Deo sic volēte, capta raptaq; esca, diu ab illis expetita, cum illam totam in hac sanctissima præda diuexanda & exagitanda nequiter consumpsissent: orto iam sole non in cubilibus suis collocati sunt, sed in vnum conglobati agnum illum innocentissimum,